



Wrocław, dn 09.02.2023

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w 2011 r. Parlament Rzeczypospolitej Polskiej przyjął nową ustawę – Kodeks wyborczy. W intencji ustawodawcy akt ten miał ujednoczyć i usystematyzować polskie prawo wyborcze, a także miał stanowić trwały i stabilny fundament polskiej demokracji. Ta ostatnia poddawana jest nieustannym zmianom, o czym świadczą liczne nowelizacje kodeksu. Analiza treści ustawy pozwala wysunąć dalsze postulaty i propozycje zmian prawnych, które wpłyną na proces demokratyzacji prawa wyborczego oraz ułatwią obywatelom udział w wyborach.

W opinii środowiska Bezpartyjnych Samorządowców postulowane zmiany dotyczą trzech zasadniczych obszarów, tj. wprowadzenia możliwości składania podpisu poparcia dla kandydata/Komitetu Wyborczego w formie cyfrowej, łączenia mandatu posła i senatora z funkcją wójta, burmistrza, prezydenta miasta czy starosty oraz ułatwienia startu w wyborach poprzez zmniejszenie wielkości komitetów wyborczych, liczby zbieranych podpisów na kandydatów czy zbierania podpisów pod listami kandydatów. Szczegółowy zakres propozycji uwzględniony został w załączniku do pisma.

Przedstawiony projekt dalszych zmian w Kodeksie wyborczym autorstwa Bezpartyjnych Samorządowców wpłynie – w opinii naszego środowiska oraz wyborców – na zwiększenie procesu aktywności i mobilizacji społeczeństwa polskiego.

W związku z tym zwracam się z wnioskiem o uwzględnienie proponowanych zmian w pracach nad nowelizacją prawa wyborczego.

Z wyrazami szacunku

Podpisany certyfikatem wystawionym dla
Robert Raczyński (Certyfikat kwalifikowany).
Utworzony w dniu: 2023-02-10 13:48:17
+0100

Załącznik z propozycjami zmian do ustawy – Kodeks wyborczy

Ogólnopolska Federacja Bezpartyjni i Samorządowcy

ul. Koszykowa 24 lok 12

00-553 Warszawa

www.bezpartyjinisamorzadowcy.pl

Wprowadzenie możliwości składania podpisu poparcia dla kandydata/Komitetu Wyborczego

w formie cyfrowej (podpisu elektronicznego z certyfikatem kwalifikowanym oraz podpisu zaufanego z wykorzystaniem profilu zaufanego). Proponowane jest ujęcie obu rodzajów podpisów.

Dla skuteczności przedsięwzięcia proponowane jest zdefiniowanie w kodeksie wyborczym pojęcia „podpisu poparcia” poprzez rozszerzenie katalogu desygnatów o podpisy cyfrowe.

„Przez podpis rozumie się:

- 1) podpis własnoręczny,
- 2) podpis elektroniczny z certyfikatem kwalifikowanym,
- 3) podpis zaufany złożony za pośrednictwem profilu zaufanego
- 4) podpis osobisty z wykorzystaniem e-dowodu,
- 5) weryfikacja za pośrednictwem bankowości elektronicznej.

Jak również przyjęcie, że „dopuszcza się udzielenie poparcia poprzez złożenie podpisu elektronicznego z certyfikatem kwalifikowany bądź podpisu zaufanego [adm3] za pośrednictwem systemu informatycznego Państwowej Komisji Wyborczej”.

Wprowadzenie ww regulacji skutkować będzie koniecznością udostępnienia systemu informatycznego do obsługi składanych deklaracji, zarządzanego przez podmiot niezależny od partii politycznych. Podmiotem taki może być Państwowa Komisja Wyborcza, który wykorzystując system informatyczny dedykowany wyrażaniu poparcia dla kandydatów, umożliwi zalogowanym na swoje konta obywatelom i złożenie stosownej deklaracji, a Komitetom Wyborczym podgląd ilości zebranych podpisów. Wpływ podpisów bezpośrednio do PKW będzie zwalniał Komitety z konieczności dokumentowania oddanych podpisów cyfrowych.

Proponowana zmiana może wiązać się z koniecznością wprowadzenia zmiany w innych aktach prawnych, w tym w ustawie o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Wprowadzenie możliwości łączenia mandatu posła i senatora z funkcją wójta, burmistrza, prezydenta miasta oraz starosty. Bierne prawo wyborcze do Sejmu i Senatu określa konstytucja w art. 99, wskazując, że kandydatem na posła może być obywatel polski, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 21 lat, senatora – 30 lat. Należy zatem przyjąć, że osoba będąca wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta, starostą, marszałkiem) może kandydować w wyborach parlamentarnych i ubiegać się o mandat poselski. W aktualnym stanie prawnym nie może ona jednak łączyć uzyskanego mandatu z pełnieniem określonych funkcji.

Ustawa zasadnicza w art. 103 ust. 1 i 2 wymienia wprost, jakich funkcji nie można łączyć z mandatem posła.

1. Mandatu posła nie można łączyć z funkcją Prezesa Narodowego Banku Polskiego, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka i ich zastępców, członka Rady Polityki Pieniężnej, członka Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, ambasadora oraz z zatrudnieniem w Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej lub z zatrudnieniem w administracji rządowej. Zakaz ten nie dotyczy członków Rady Ministrów i sekretarzy stanu w administracji rządowej.
2. Sędzia, prokurator, urzędnik służby cywilnej, żołnierz pozostający w czynnej służbie wojskowej, funkcjonariusz policji oraz funkcjonariusz służb ochrony państwa nie mogą sprawować mandatu poselskiego.
3. Inne przypadki zakazu łączenia mandatu poselskiego z funkcjami publicznymi oraz zakazu jego sprawowania może określić ustawa.

W przepisach tych nie została wskazana funkcja wójta, prezydenta, burmistrza czy starosty, nie mniej ust. 3 tego przepisu zawiera upoważnienie do poszerzenia w drodze ustawowej tego katalogu

o inne funkcje publiczne. Zastosowanie znajdują odpowiednie regulacje ustaw samorządowych mówiące o „niepołączalności” mandatu i funkcji (zasada *incompatibilitas*) tj.:

1) funkcja wójta (odpowiednio - burmistrza lub prezydenta miasta) i jego zastępcy – art.27 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym stanowi, że funkcji wójta oraz jego zastępcy nie można łączyć z mandatem posła lub senatora;

Dodatkowo: radny gminny - art. 25b pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym stanowi, że mandatu radnego gminy nie można łączyć z mandatem posła lub senatora;

2) członkowie zarządu powiatu - art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym Członkostwa w zarządzie powiatu nie można łączyć z członkostwem w organie innej jednostki samorządu terytorialnego oraz z zatrudnieniem w administracji rządowej, a także z mandatem posła i senatora. Utrata członkostwa w zarządzie powiatu następuje w dniu wyboru lub zatrudnienia.

dodatkowo: mandatu radnego powiatu – art.21 ust.8 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym stanowi, że mandatu radnego powiatu nie można łączyć z mandatem posła lub senatora;

3) członkowie zarządu województwa – art. 31 ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa stanowi, że członkostwa w zarządzie województwa nie można łączyć z członkostwem w organie innej jednostki samorządu terytorialnego oraz z zatrudnieniem w administracji rządowej, a także z mandatem posła i senatora. Utrata członkostwa w zarządzie województwa następuje w dniu wyboru lub zatrudnienia.

Należy też wskazać regulację zawartą w ustawie z 5 stycznia 2011 r. kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. 2022 r., poz. 1277 z późn. zm.). Akt ten określa m.in. okoliczności skutkujące wygaśnięciem mandatu posła

i przewiduje, że jedną z nich jest zajmowanie w dniu wyborów stanowiska lub funkcji, których nie można z nim łączyć (art. 247 par. 1 pkt 5), tj. odsyła m.in. do zakazów wynikających z ustaw samorządowych. Jednak zgodnie z § 3 tego samego przepisu, powyższy skutek następuje, jeżeli osoba wybrana na posła nie przedstawi marszałkowi Sejmu oświadczenia o złożeniu rezygnacji z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji. Musi to zrobić w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej wyników wyborów do Sejmu.

Podsumowując, chcąc umożliwić łączenie mandatu posła/senatora z funkcją wójta, burmistrza, prezydenta miasta oraz starosty, należy rozważyć zmianę regulacji ustaw samorządowych z uwzględnieniem kosztów społecznych i politycznych z tym związanych.

Ułatwienia startu w wyborach poprzez proponowane zmiany w kodeksie wyborczym:

Komitety wyborcze:

1. Zmniejszenie z 15 do 5 liczby osób mogących tworzyć komitet wyborców. Art. 89§1
2. Zmniejszenie z 15 do 5 liczby osób mogących stworzyć komitet wyborczy w celu zgłoszenia kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej. Art. 90§1
3. Zmniejszenie z 100 000 do 10 000 liczby osób popierających zgłoszenie kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej. Art. 90§2

Zgłaszanie kandydatów na posłów:

1. Zmniejszenie z 1000 do 100 liczby podpisów obywateli popierających utworzenie komitetu wyborczego wyborców. Art. 204 §6
2. Zmniejszenie z 5000 do 500 liczby podpisów na liście kandydatów na posłów. Art.210

Zgłaszanie kandydatów na senatorów:

Zmniejszenie z 2000 do 200 liczby podpisów obywateli popierających zgłoszenie kandydata na senatora. Art. 265 §1

Zgłaszanie kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej:

1. Zmniejszenie z 100 000 do 10 000 liczby obywateli zgłaszających kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej. Art. 296
2. Zmniejszenie z 1000 do 100 liczby podpisów obywateli popierających kandydata, utworzenie komitetu wyborczego. Art. 299§1

Zgłaszanie kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego:

Zmniejszenie z 10 000 do 1000 liczby podpisów pod listą kandydatów zamieszkałych w danym okręgu wyborczym. Art. 343

Zgłaszanie kandydatów na radnych:

1. Zmniejszenie z 15 do 5 liczby obywateli mogących utworzyć komitet wyborczy wyborców. Art. 403 §1
2. Zmniejszenie z 1000 do 100 podpisów obywateli mających prawo wybierania popierających utworzenie komitetu wyborczego wyborców. Art. 403 §2
3. Jeżeli komitet wyborczy wyborców został utworzony w celu zgłoszenia kandydatów tylko

w jednym województwie (art. 403 §3):

- 1) liczba obywateli, o których mowa w § 1, wynosi 3 (zmniejszenie z 5)
- 2) liczba podpisów, o których mowa w § 2, wynosi 5 (zmniejszenie z 20)

Wybory do rad gmin:

Każda zgłaszana lista kandydatów powinna być poparta podpisami (art. 427 §1):

- 1) w gminie liczącej do 20 000 mieszkańców - co najmniej 10 wyborców (zmniejszenie z 25)
- 2) w gminie liczącej powyżej 20 000 mieszkańców - co najmniej 20 wyborców (zmniejszenie z 150)

Wybory do sejmików województw:

Zmniejszenie z 300 do 30 liczby podpisów poparcia każdej zgłaszanej listy kandydatów. Art. 464;



Zgłoszenie kandydatów w wyborach na wójta:

W celu zgłoszenia kandydata na wójta komitet wyborczy musi uzyskać poparcie, ujętych w rejestrze wyborców, co najmniej (Art. 478 §4):

- 1) zmniejszenie z 150 do 15 wyborców - w gminie liczącej do 5000 mieszkańców;
- 2) zmniejszenie z 300 do 30 wyborców - w gminie liczącej do 10 000 mieszkańców;
- 3) zmniejszenie z 600 do 60 wyborców - w gminie liczącej do 20 000 mieszkańców;
- 4) zmniejszenie z 1500 do 150 wyborców - w gminie liczącej do 50 000 mieszkańców;
- 5) zmniejszenie z 2 000 do 200 wyborców - w gminie liczącej do 100 000 mieszkańców;
- 6) zmniejszenie z 3 000 do 300 wyborców - w gminie liczącej powyżej 100 000 mieszkańców;

Ogólnopolska Federacja Bezpartyjni i Samorządowcy

ul. Koszykowa 24 lok 12

00-553 Warszawa

www.bezpartyjniamorzadowcy.pl